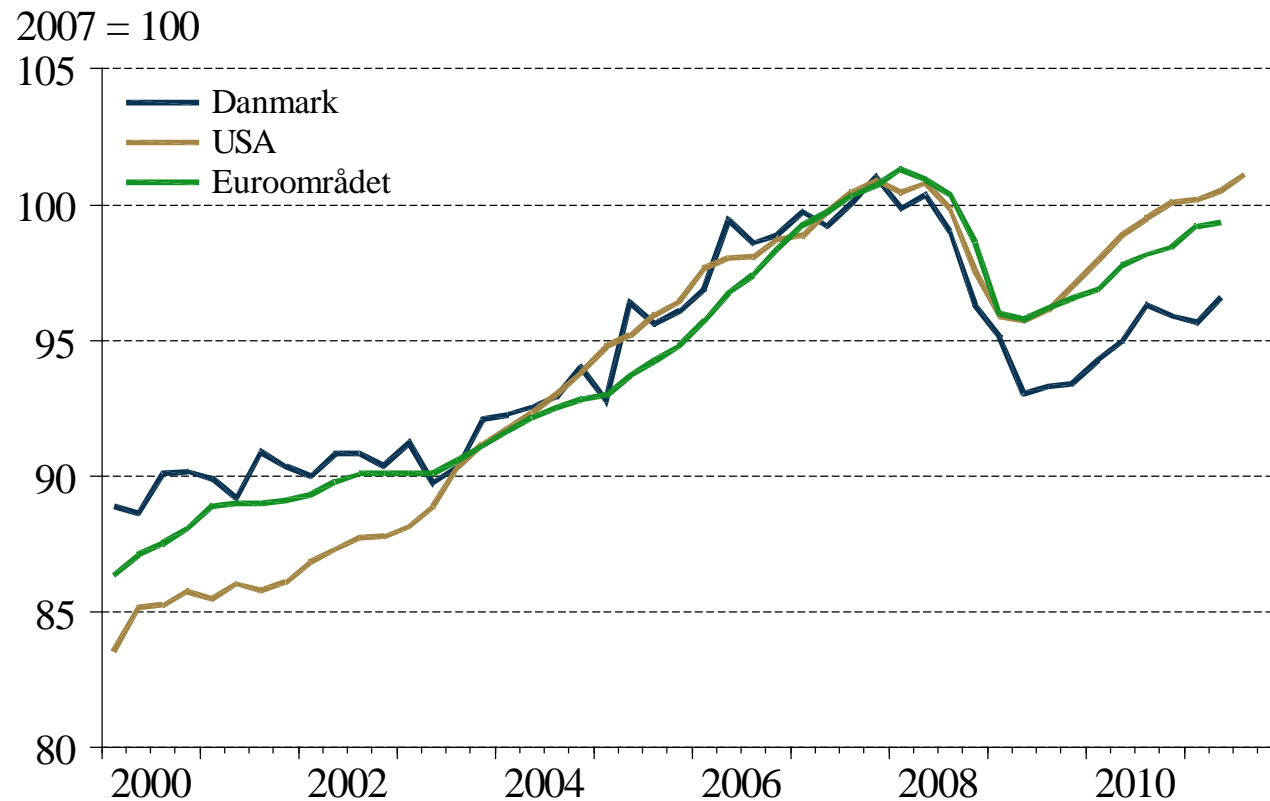

Analyser og anbefalinger i Dansk Økonomi, efterår 2011

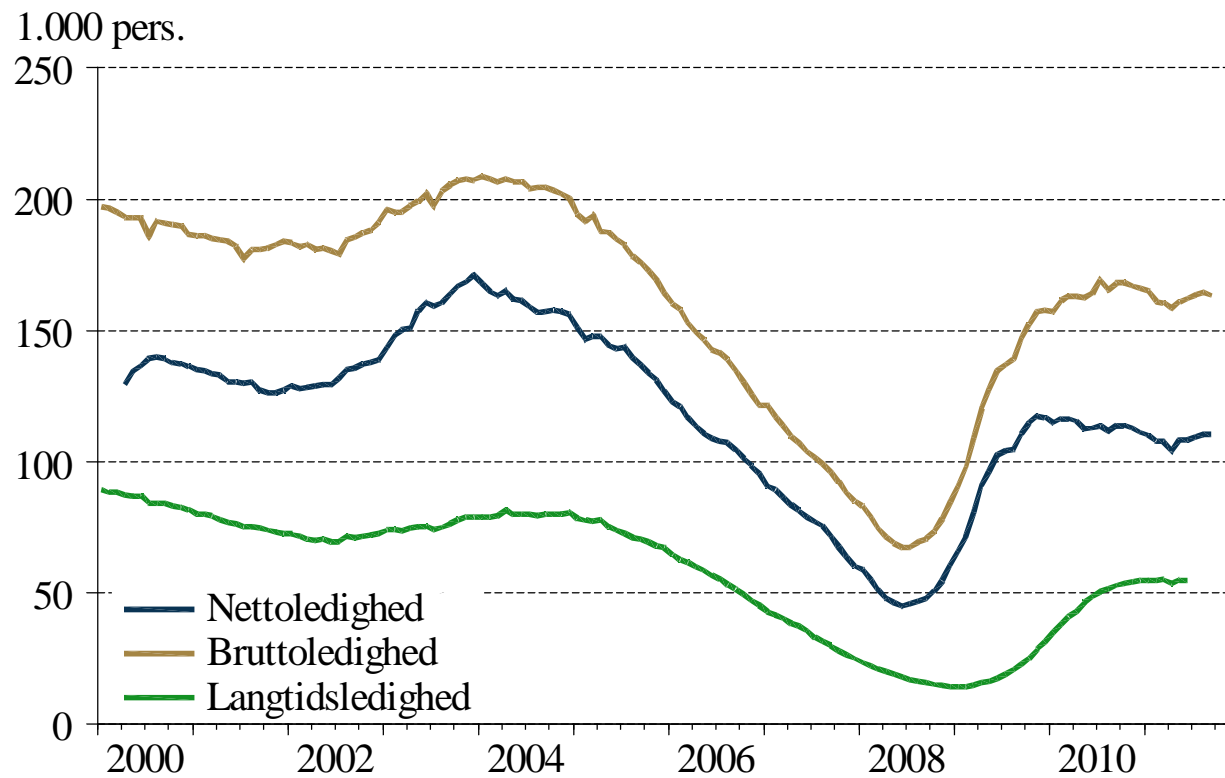
Formandskabet for
Det Økonomiske Råd
3. november 2011

Konjunkturvurdering og anbefalinger om finanspolitikken på kort og langt sigt

BNP i Danmark, USA og Euroområdet

Den registrerede ledighed i Danmark

International økonomi – tillid afgørende

- Statsfinanser, land med stor gæld
  - Tillid til betaling af renter og afdrag på gæld => lav rente => servicering af gæld mulig. Ikke statsbankerot
  - Mistillid => høj rente => servicering af gæld umulig. Statsbankerot
- Banker
  - Mistillid til solvens => likviditetsproblemer => solvensproblemer. Finanskriser
- Økonomier
  - Negative forventninger => lav privat efterspørgsel => ringe aktivitetsudvikling

Selvopfyldende forventninger

Risiko for en ny finanskriser

Bratte fald i aktiekurser i 2011 og nye rentestigninger i lande med høj statsgæld ...

... skyldes forventningsskift med forøget risiko (frygt) for statsbankerotter og heraf følgende finanskriser, som ...

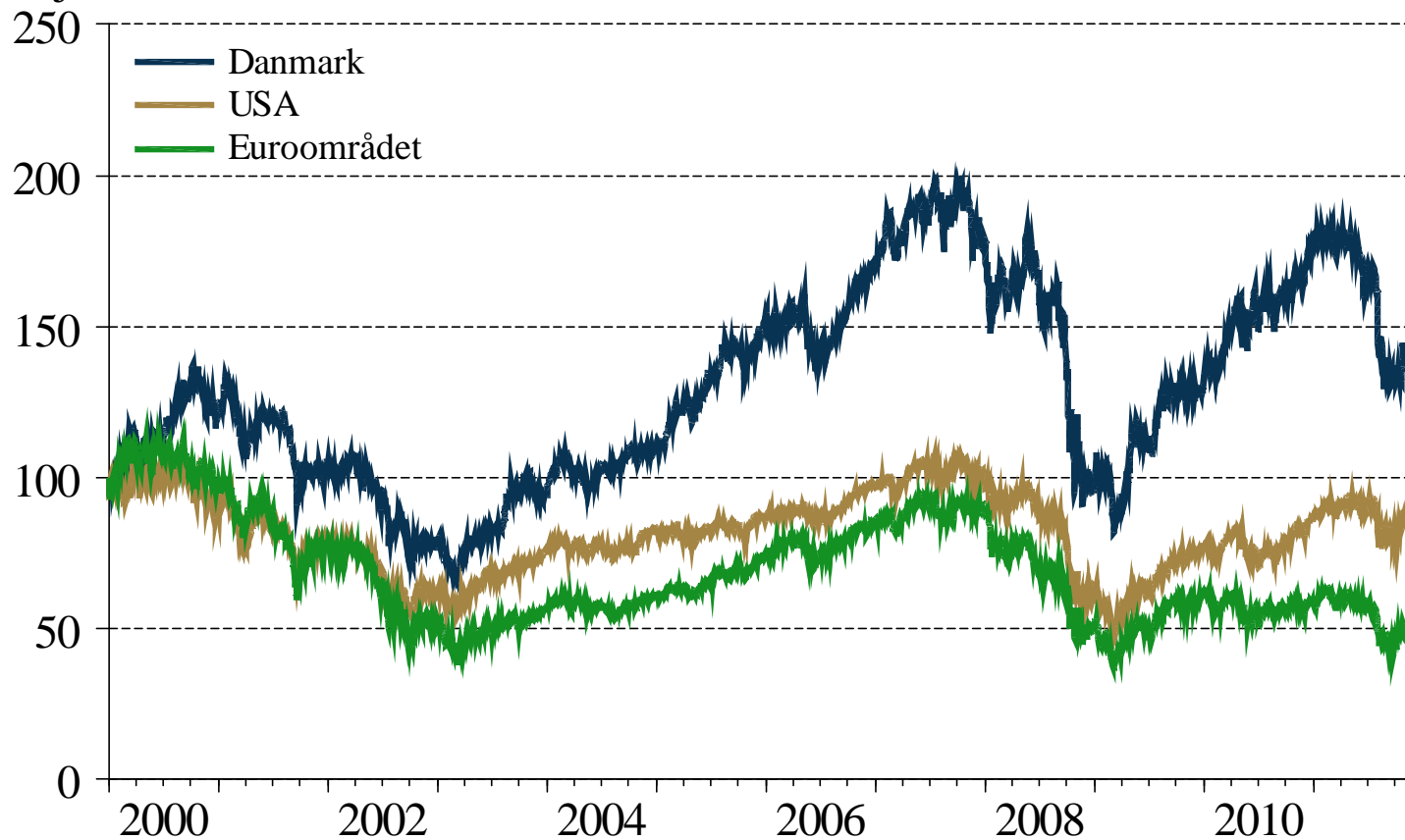
... fører til kraftig afdæmpning i den private efterspørgsel og til, at nye finanspolitiske stramninger er nødvendige for at genskabe tilliden, hvilket ...

... fører videre til ringe aktivitetsudvikling, som forstærker gælds- og solvensproblemer:

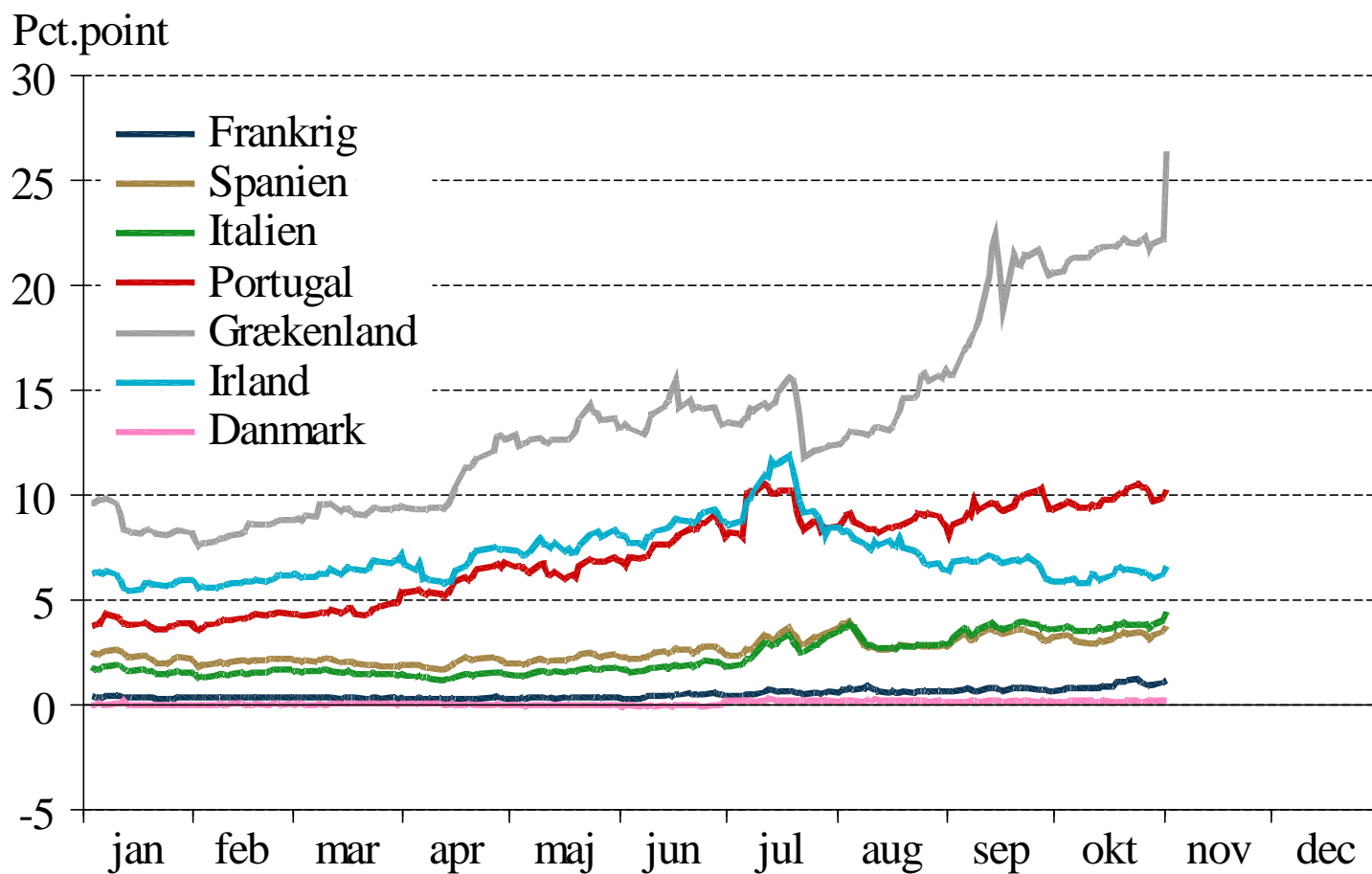
Negativ forventningscirkel ml. [statsfinanser](#), solvens og likviditet i [finansiel sektor](#) og tillid hos [private aktører](#)

Aktiekurser

2. januar 2000 = 100

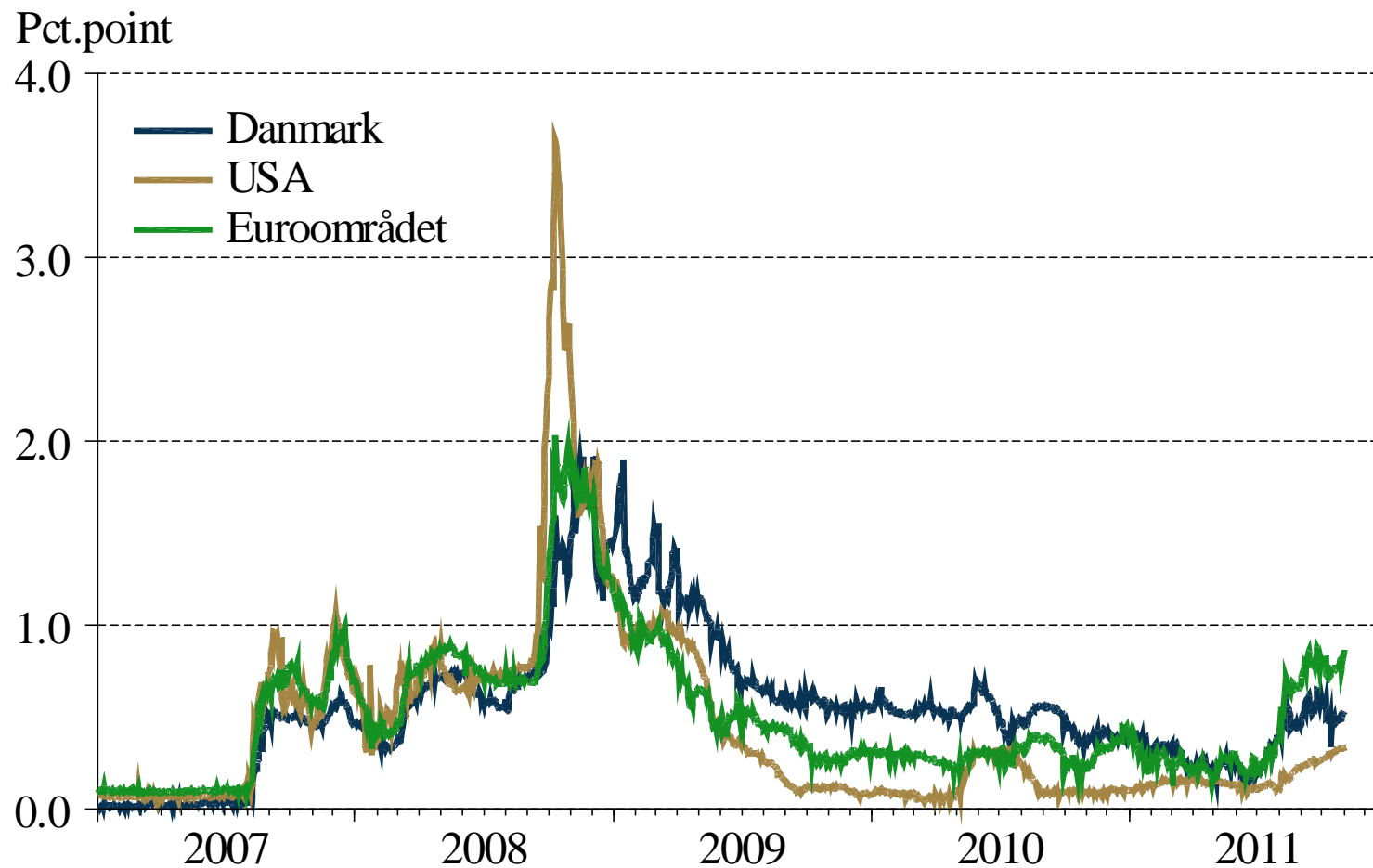

Merrente på statsobligationer i forhold til Tyskland

Risikopræmie på pengemarkedet

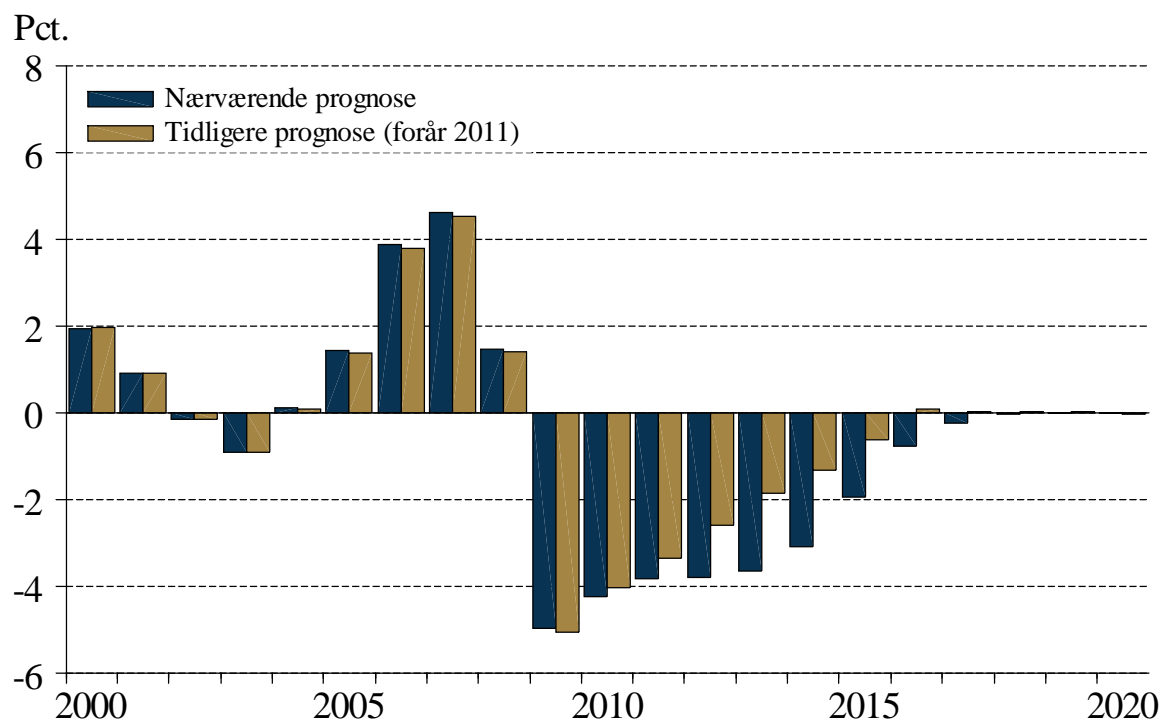
Den økonomiske udvikling i Danmark

- **Hovedscenarie:** Antager, at EU-initiativer og opstramninger i udsatte, betydende EU-lande tilsammen forhindrer tillidssammenbrud
- Vækst på **1¼ pct.** i 2011, **1 pct.** i 2012 og **1¼ pct.** i 2013, og **BNP 4 pct. under normalniveau** 2011-2014
- **Risikoscenarie:** Antager, at EU-initiativer ikke er virksomme, og tillidssammenbrud alene forhindres ved kraftigere opstramninger i udsatte, betydende EU-lande
- Vækst på **¼ pct.** i 2011, **-½ pct.** i 2012 og **1 pct.** i 2013, **output gap voksende til 6 pct.**

Meget langsom lukning af output gap

- selv i hovedscenarie

Prognosen bygger på finanspolitiske antagelser baseret på VK-regeringens finanslovsudspil og genopretningsplanen.

I figuren er der ikke taget højde for, at arbejdsudbuddet i medfør af tilbagetrækningsaftalen øges fra 2014

Det finanspolitiske dilemma

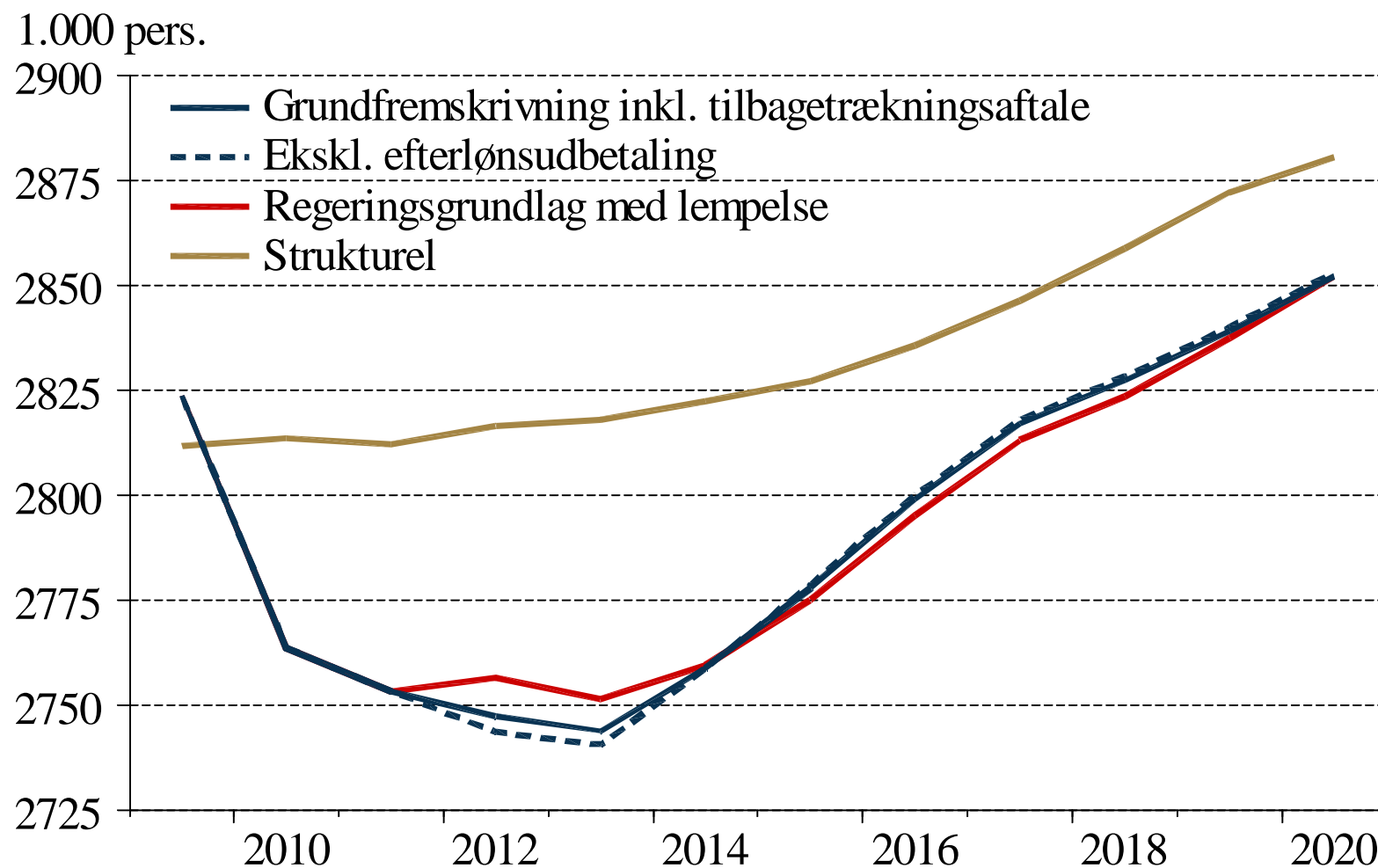
- Svag vækst taler alt andet lige for en mere ekspansiv finanspolitik på kort sigt ...
- ... men der er tungtvejende grunde til tilbageholdenhed
  - Investorers nervøsitet betyder øget risiko for pludselige statsgældskriser med stigende renter – taler for ikke at afvige for markant fra international tendens til aktive budgetforbedringer
  - Udsigt til et langvarigt forløb med lav vækst og derfor store underskud => begrænset råderum og evt. mere brug for lempelser senere
  - Stigende arbejdsstyrke fra 2014
- Gældskriserisiko betyder, at **EU-henstilling skal overholdes**

Regeringsgrundlagets lempelse

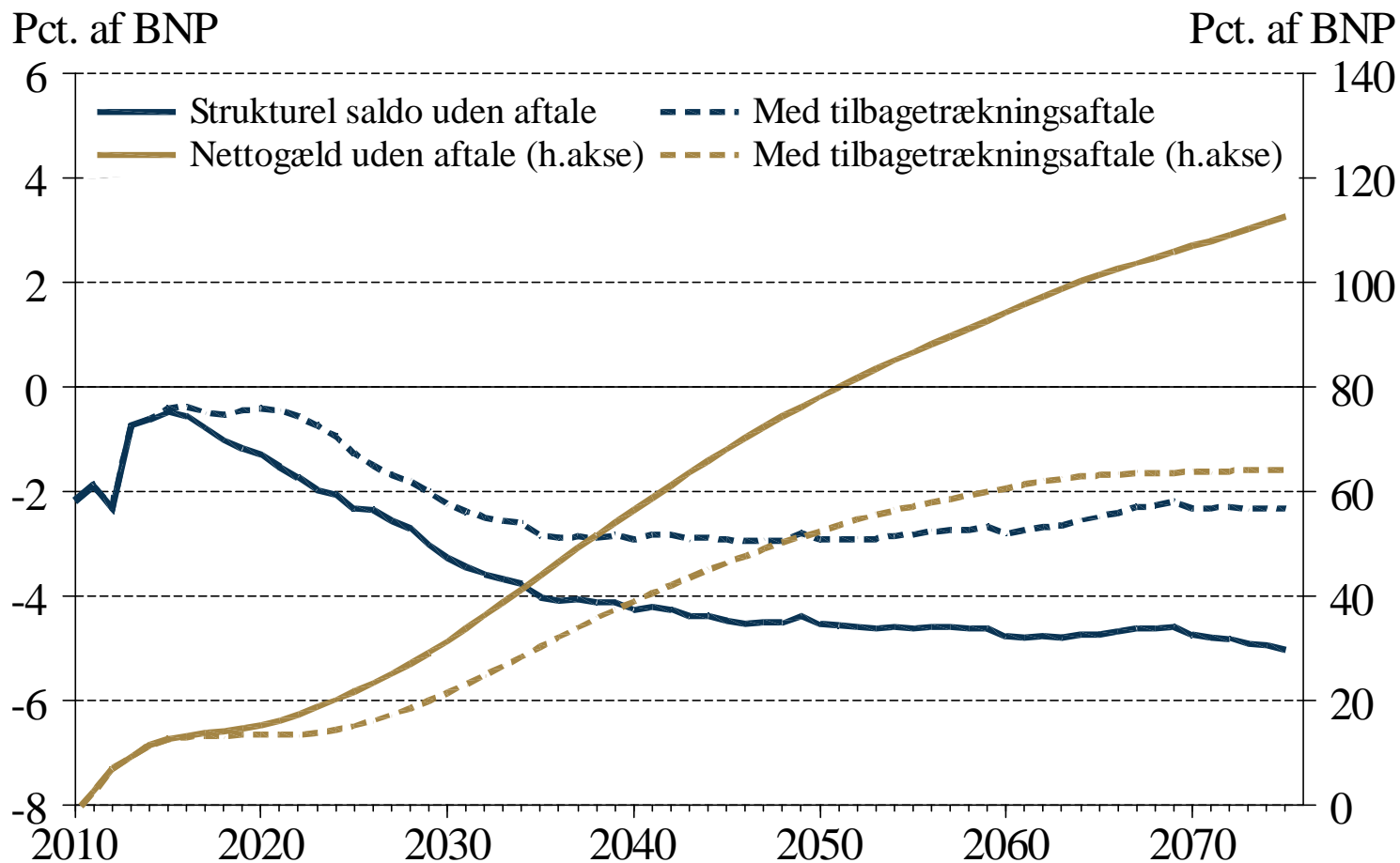
- I forhold til genopretningsaftalen mv.:
  - Udbetaling af efterlønsbidrag, anslået 10 mia. kr. i 2012
  - Forhøjede offentlige investeringer, 10 mia. kr. i 2012, tilbagerulles 2014-2018
  - Stigning i offentligt forbrug og finansiering heraf primært ved højere skatter på 5-7 mia. kr.
- Lempelse vurderes at være “i orden” forudsat, at den er – **og opfattes at være** – midlertidig og finansieret på sigt, jf. senere planche om principper og anbefalinger
- Friholder ikke Danmark fra tilbageslag
- Fortsat langsigtede problemer med holdbarhed og troværdighed

Beskæftigelsen med og uden lempelse

Tilbageførings- og genopretningsaftale

- ikke nok til holdbar og troværdig finanspolitik

4 generelle principper for finanspolitikken

- a) Symmetri: Der skal strammes lige så meget, når aktiviteten er høj, som der lempes, når den er lav
- b) Planlagt finanspolitik skal være holdbar
- c) Planlagt, holdbar finanspolitik skal være troværdig, dvs. ikke for store underskud gennem længere perioder og loft over statsgælden
- d) Al den finansiering, som sikrer, at planlagt finanspolitik er holdbar og troværdighed, skal være konkret

Med disse principper er lempelse i orden, men ...

... principperne vedrører i høj grad intentioner om fremtidige handlinger: **Troværdighedsproblem**. Derfor anbefales ...

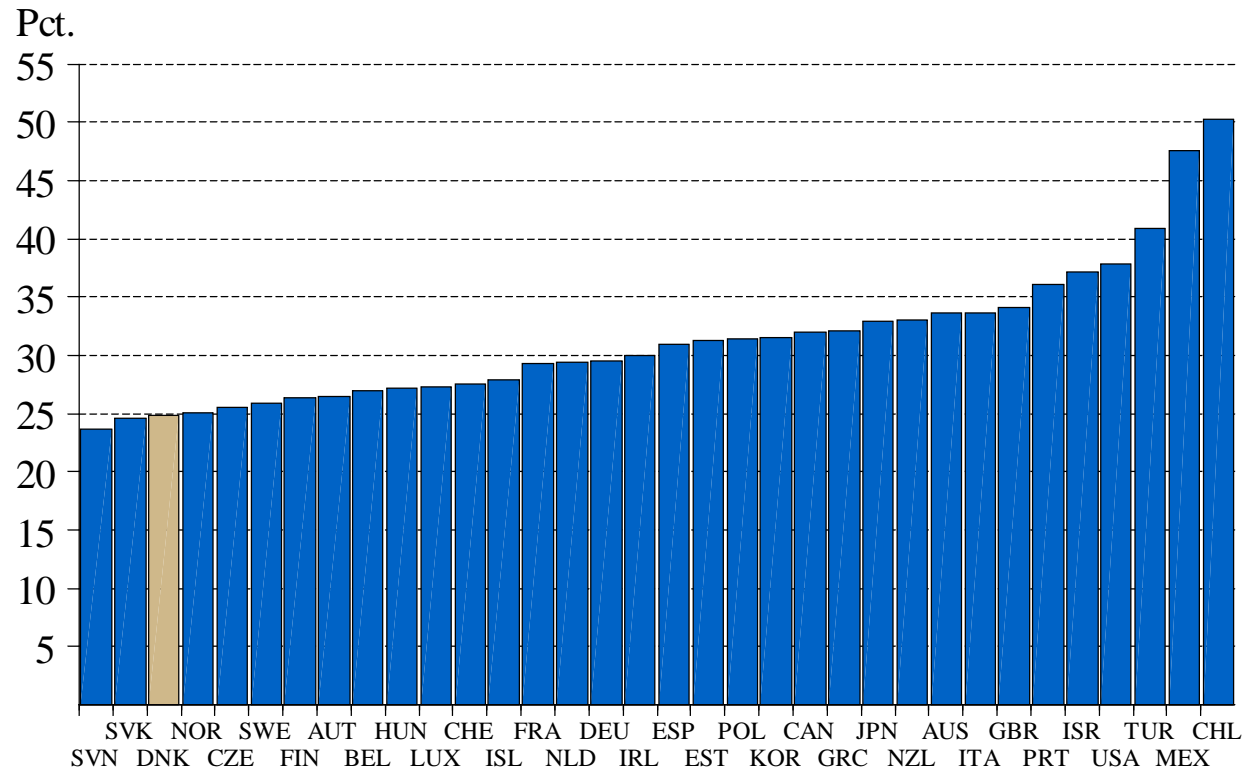
5 konkrete og målbare foranstaltninger for finanspolitik og 2020-plan

---

1. Tilbagetrækningsaftalen vedtages endeligt, og dagpengereformen fastholdes i al væsentlighed
2. Det stramme udgangspunkt for det offentlige forbrug frem til 2020 fastholdes - forbrug herudover kræver, at konkret finansiering er vedtaget, inden de nye udgifter vedtages
3. Der vedtages en lov om udgiftsstyring med flerårige udgiftslofter, hvor overskridelse i et år medfører modregning i de efterfølgende år og med styrkede, individuelle incitamenter for den enkelte kommune til at overholde loftet
4. Flerårig, tværgående investeringsplan, så det kan kontrolleres, at omflytning af offentlige investeringer modgås i efterfølgende år
5. Skattestoppets nominalprincip afskaffes. Ejendomsværdiskatten skal igen følge boligpriserne (konkret forslag i næste afdeling)

Indkomstfordeling

Ulighed målt ved Gini-koefficienten

Gini-koefficienten ved disponibel indkomst er beregnet for 2007 for nogle lande og 2008 for andre lande.

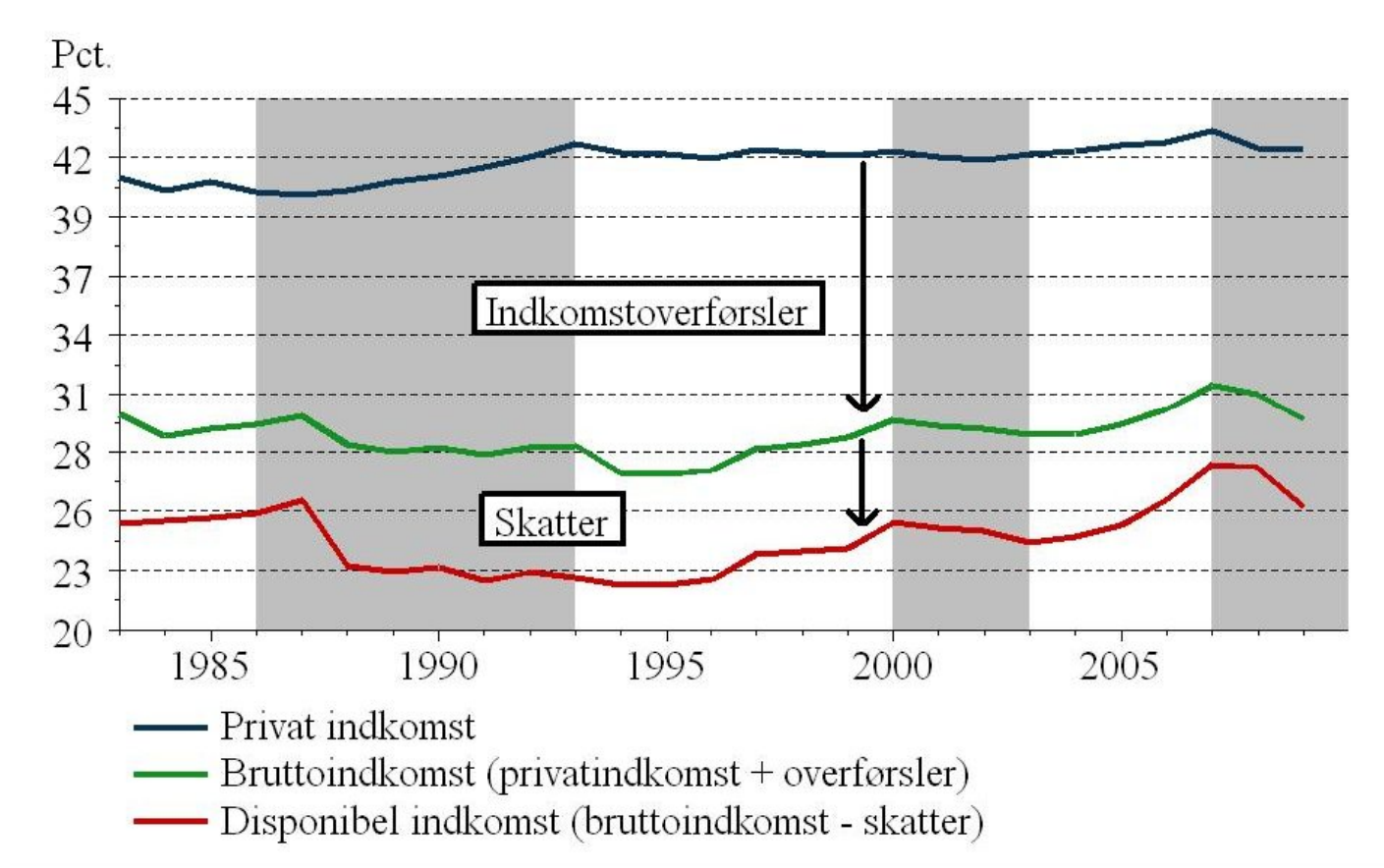
Kilde: OECD (2011).

Høj grad af lighed i Danmark

- Danmark er blandt de lande i verden, som har den mest lige fordeling af disponible årsindkomster
- Uligheden har de seneste 30 år ligget stabilt på et lavt niveau - udsving synes konjunkturbetingede ...
- ... med tendens til, at uligheden øges i opgangstider og mindskes i nedgangstider, fordi ...
- ... særligt aktieafkast og lejeværdi af egen bolig er ulige fordelt og svinger meget med konjunktoren
- **Fordelingspolitik bør sigte på målsætning for lighed i en neutral konjunktursituation og ikke fokusere på de kortsigtede udsving**

Gini-koefficient for indkomsttyper

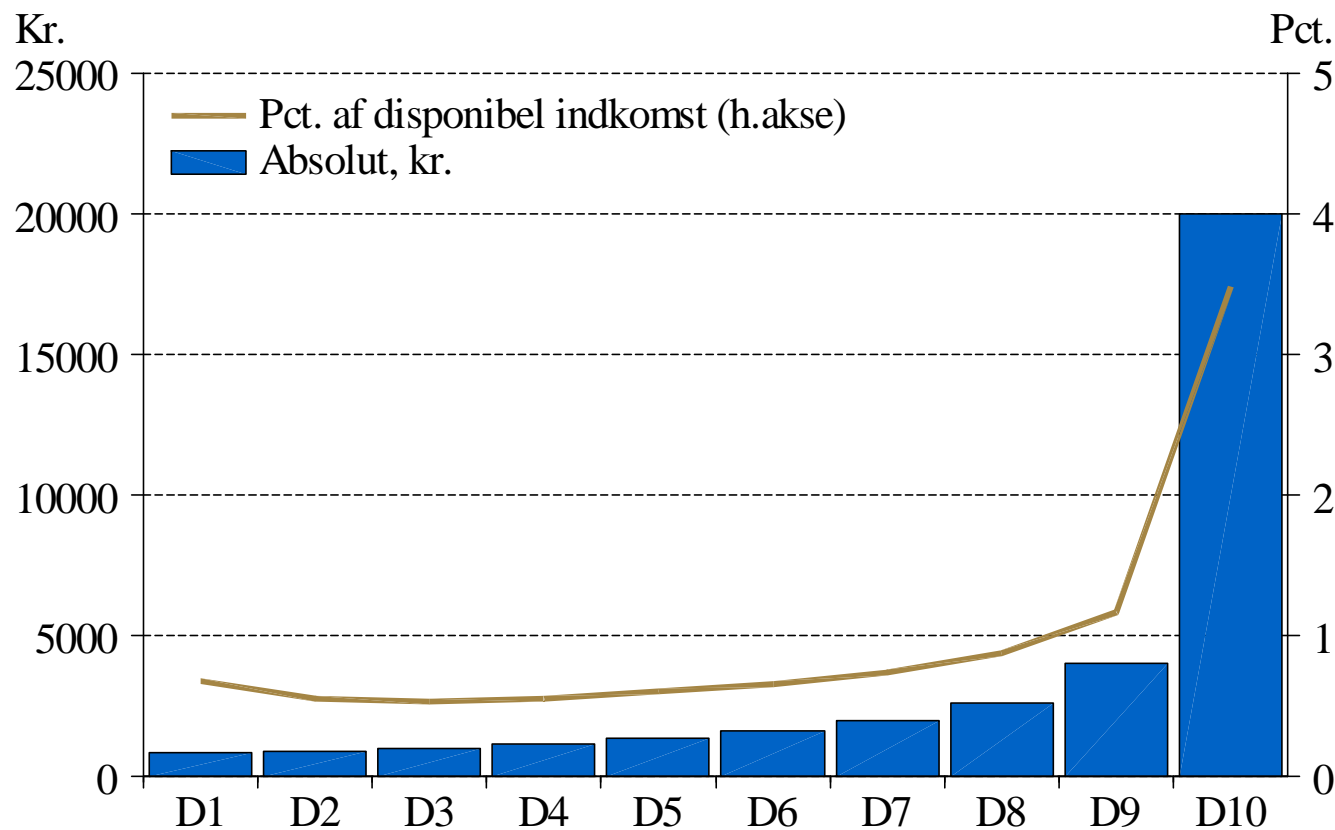
Anm. Perioder med lavere økonomisk vækst end normalvæksten er markeret med gråt

Nominalprincippet i boligbeskatningen begunstiger de højeste indkomster

---

- Der har været nominelt loft over ejendomsværdiskatten siden 2002
- Da de nominelle huspriser stiger systematisk over tid, har det også betydet skattelempelse til boligejerne
- Denne skattelempelse er systematisk størst for de højeste indkomster – såvel i kr. som i pct. af indkomsten

Sparet ejendomsværdiskat som følge af skattestoppet fordelt på deciler, 2009

Anbefaling: Ejendomsværdiskat på 1 pct.

- Det foreslås at afskaffe nominalprincippet og indføre
  - ejendomsværdiskat på 1 pct. fra 2013 med et
  - individuelt, nominelt fastlagt skattnedslag, som holder ejendomsværdiskatten uændret i 2013, og
  - fastholdes i en periode og derefter gradvist aftrappes
- Ændringen vil
  - have en stabiliserende effekt på boligpriserne fra dag 1
  - reducere uligheden
  - reducere favoriseringen af formueplaceringer i ejerboliger
  - give en kraftig forbedring af den offentlige økonomi på langt sigt

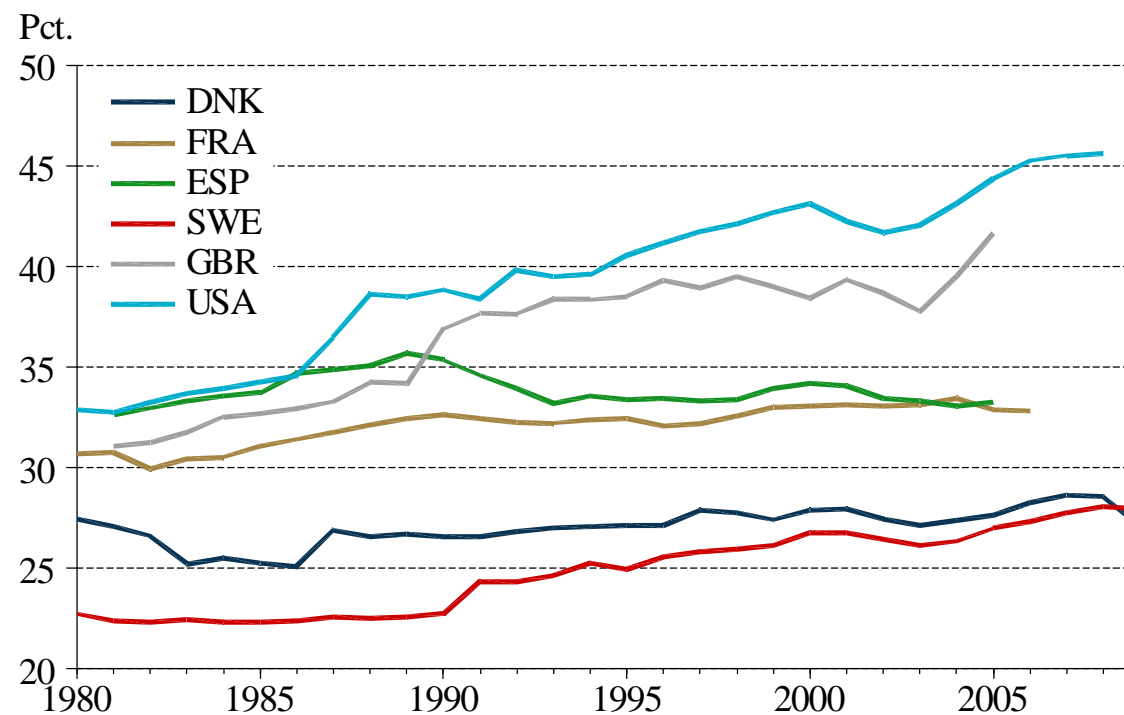

Lave og stabile indkomstandele for topindkomster – i Danmark

- I USA er 95 pct. af den samlede realindkomstsvækst siden 1980 tilfaldet de 10 pct. højeste indkomster – dvs. stort set ingen realindkomstsvækst for de resterende 90 pct.
  - Dermed er indkomstandelen for øverste decil vokset fra $\frac{1}{3}$ til knap $\frac{1}{2}$ i USA
- I Danmark har de 10 pct. bedst tjenende haft ca. samme realindkomstsvækst som de øvrige 90 pct.
  - Øverste decils indkomstandel har i Danmark holdt sig stabil omkring $\frac{1}{4}$

De 10 pct. højeste indkomsters andel af den samlede indkomst

Beskatning af topindkomster

- Indkomstfordelingen blandt de højest lønnede i DK er meget sammenpresset i internationalt perspektiv og ...
- ... den effektive marginale beskatning af de højeste arbejdsindkomster er allerede høj i DK, ca. 66 pct.
- Dette fører til, at **højere beskatning af de højest lønnede sandsynligvis ikke giver et større skatteprovenu ...**
- ... idet den provenu-maksimerende skattesats med nogen usikkerhed vurderes at være ca. 60 pct.
- En yderligere forhøjelse af skattesatsen med 6 pct.-point på de 10 pct. højeste indkomster forventes at føre til tab af skatteprovenu på 0,8 mia. kr.